

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מו.

עין משפט
נר מצוה

לד א מ"י פ"ה מהל'
י"ש הל' ד' טו"ש ע'
פ"ה ס' ש"ל ע"פ טו'
ל"ה ב מ"י ש"ס טו"ש ע'
ל"ח ס' מ"ל'
ל"ו ג מ"י פ"ד מהל'
טו"מ מ"שכ ומו"שכ
ל"ה א ט"מ ע"ש רמ"ג
ל"ז ד מ"י פ"ו מהל' א"ל
ל"ה א ט"מ ע"ש רמ"ג
ד"כ"ג כ טו"ש ע"י ס' ד'
כ ט"ס ע"פ א'

רבינו חננאל (המשך)

יחיד פליג עליה, לאחר שנוכח עליה, ולא איתמר היכנת לא כמר ולא כמר, אמר כד' ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק, מאי שעת הדחק, פירושה רבנן (אשה שהפסיקה ג' עונות, ואמרינן עונה בינונית שלשים יום), אפישה (עברה טהרות הרבה ואחר כך ראתה דם, איכא דאמרי שנת בצורת הייתה ועשתה טהרות ונדה, ונדחק הדבר להי' להפסידם, ולהחזיקה בטומאה לאחר מעת לעת, ופסק כר' אליעזר דיהי שנתה, והנה זה מדרבנן הוא דאמר רבא מאי דרבנן, כדכר יתוריה אמר שמואל דאמר חכמים תקנו לבנות ישראל להיות עובדות לעצמן שחירות ועבדות, בשחרות להכשיר טהרות ושבתה בלילה, ועבדות להכשיר טהרות עוששתה בינם, וזו הואיל ולא בדיקה הפסידיה עונת יתירה, וטומאות מעת לעת הנה מדרבנן, ושני בין יחיד ליחיד ובין יחיד לרבים, ותב אתו רבנן אחרני למידק ולאחורי, דענן [בדרבנן] בין יחיד ליחיד ובין יחיד לרבים, מיהא דתניא בשעת קרובה שהיא בתוך שלשים יום נוהגת שבעת ימי אבל, ולגהון [ו]כיוצא בו שלשים יום, ושמועה רחוקה שהיא לאחר שלשים יום אינה נוהגת אלא יום אחד דברי ר' עקיבא, וחכמים אמרו בין קרובה בין רחוקה נוהגת שבעה ושלשים, ואמרינן כל מקום שאתה מוצא יחיד מיקל ורבים מחמירין הלכה כרבים חוץ מזו שאמר ר' עקיבא יחיד מיקל ורבים מחמירין ומיקל הילכתא כוותיה, דאמר שמואל הלכה כרבי המיקל (באבל), באבילות הוא דאקילו רבנן ואמרו הילכתא כרבי המיקל (באבל), כיחיד במקום רבים, אבל בעלמא לא, ואפי' בדרבנן, הוי שני בין יחיד ליחיד, ליחיד ורבים.

כל שכן דהוה להו נולד ואסירי. אפילו לטלטלן במקומן: הרי הן כרגלי כל אדם. כיון דיידי לא קנו שציתה ואפילו הן של יחיד אינן כרגלי: צפירוש שמיע לך. מרבי יהושע זן לוי' או מכללא. דשמיע לך מיניה מילתא אחריתי ודייקת מינה דכר' יוחנן זן נורי צבירה ליה: ומאי כללא. מאיזה כלל הוה ס"ד מעיקרא דשמעת ליה לר' יהושע זן לוי דנימא מילתא דנידוק לה מינה: צפירוש. בכל משפטיו ותחומין מהלכות עירובין הן: זין לקולא. כגון אדם ישן דאי לא קנה שציתה לא נפיק מד' אמות: לחומרא. כגון כלי הפקר אי אמרת קוין שציתה אסור להוליכן למקום שעירב זה המוצאין אלא אלפיס הוה דלית להו לכל רוח: קמ"ל דכדני המיקל צאדם הוה דהלכתא כוותיה דכיון דניעור קנה ישן נמי קנה אצל כללים לית הלכתא כוותיה: אצל יחיד במקום רבים. כגון ר' יוחנן זן נורי דפליגי רבנן עליה אימא לית הלכתא כוותיה: רבי אליעזר גרסינן: כל אשה שעברו עליה שלש עונות. דהיינו ל' יום דעונה קתה לפירסת גדה משלשים יום לשלשים יום וכל אשה שעברו עליה תשעים יום ולא ראתה נסתלקו דמיה ואם ראתה אחרי כן אמרינן השתא הוה דראתהי' דם ולא מטימין טהרות שנתעסק' בהן למפרע כשהו נשים שדמינן מזונין שמתמאות טהרות למפרע מעת לעת דאמר בנמ"ל נדה (דף ג.) דחיישינן שמה כותלי צית הרחם העמידוהו ומנן (ס"ט.) כל הנשים מטמאות צית החילון ופליגי רבנן עליה ואמרי דלון הפסקת ג' עונות סילוק אלא לוקנה שעברו עליה ג' עונות סמוך לוקנה אצל צילדה לא: כרבי אליעזר. וטויהר לא שח צילדה שעברו עליה ג' עונות: אחר שנוכר.

כל שכן דהוה להו נולד (ה) דאסירי אלא מיה בעבים מינד נידי השתא דאתית להכי אוקיינוס נמי לא ליקשו לך מיה באוקיינוס נמי מינד נידי (ה) ותניא * נהרות המושבין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע זן לוי הלכה כרבי יוחנן זן נורי אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי * בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך אמר ליה בפירוש שמיע לי מאי כללא דאמר רבי יהושע זן לוי הלכה כדברי המיקל בעירוב ותרתי למה לי אמר רבי זירא צריכי דאי אשמעינן הלכה כר' יוחנן זן נורי הוה אמינא בין לקולא ובין לחומרא * קמ"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב ולימא הלכה כדברי המיקל בעירוב הלכה כרבי יוחנן זן נורי למה לי איצטרך * ס"ד אמינא הני מיילי יחיד במקום יחיד ורבים במקום רבים אבל יחיד במקום רבים אימא לא אמר ליה רבא לאב"י מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום יחיד ומה לי יחיד במקום רבים אמר ליה רב פפא לרבא ובדרבנן לא שני לן בין יחיד במקום יחיד ליחיד במקום רבים * והתנן רבי אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דייה שעתה * ותניא מעשה ועשה רבי כר' אליעזר לאחר שנוכר כד' הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק מאי לאחר שנוכר אילימא לאחר שנוכר דאין הלכה כרבי אליעזר: אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כוותיה אלא דלא איתמר הלכתא לא כרבי אליעזר ולא כרבנן לאחר שנוכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כד' הוא רבי אליעזר * לסמוך עליו בשעת הדחק אמר רב משרשיא לרבא ואמרי לה רב נחמן בר יצחק לרבא ובדרבנן לא שני בין יחיד במקום יחיד בין יחיד במקום רבים * והתניא שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ואי זו היא קרובה ואיזו היא רחוקה בתוך שלשים קרובה לאחר שלשים רחוקה דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה נוהגת שבעה ושלשים ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שאתה מוצא יחיד מיקל ורבים מחמירין חוץ מזו שאע"פ שרבי עקיבא מיקל ורבים מחמירין * הלכה כדברי ר' אליעזר וסבר לה כשמואל דאמר אבל בעלמא אפילו בדרבנן שני בין יחיד במקום רבים ורב

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו זיה רבנן וכן מוכח צדיה פרק צמרא דמו"ק (דף י"ט.) גבי אצל שאלו ורבנן גבי קונר את ממו ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרשב"ג ורבנן (דף כ"ג.) ואת"ל כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל למה ליה לשמואל למיפקס צפרק צמרא דמו"ק (דף כ"ד.) * כרשב"ג דלמר ר"ה ויום הכפורים כרגלים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדאמר לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוי דהוי כהלכה כדברי המיקל צפירוש דמשמע לעיל דאפילו הוי דלוריימא הלכה כדברי המיקל מדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבים ומשמע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות דף מט.) גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דלמר רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות או שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות

לד א מ"י פ"ה מהל'
י"ש הל' ד' טו"ש ע'
פ"ה ס' ש"ל ע"פ טו'
ל"ה ב מ"י ש"ס טו"ש ע'
ל"ח ס' מ"ל'
ל"ו ג מ"י פ"ד מהל'
טו"מ מ"שכ ומו"שכ
ל"ה א ט"מ ע"ש רמ"ג
ל"ז ד מ"י פ"ו מהל' א"ל
ל"ה א ט"מ ע"ש רמ"ג
ד"כ"ג כ טו"ש ע"י ס' ד'
כ ט"ס ע"פ א'

הנהרות הב"ח

(ה) גבי דהוה להו נולד ואסירי: (ו) שם וסותן רבי אליעזר פליג וכן בכל העמוד:

מוסף רש"י

נהרות המושבין. היינו קתה הנהרות שיש להם משן להלכה ממקום מקור נביעתן, ומעיינות הנובעין. ואין יוצאין מנמות ציפתמן למשך הלכה. הרי הן כרגלי כל אדם. אין להם שם שציתה לא צפירוש ולא כרגלי הנמלא, אלא כל אדם מוליכן כרגלי, דכל אדם דניד לית ליה שציתה (ביצה ל"ח.) ואע"פ שצית מוחל (שם), לא שצית מוליכן למקום שעירב לו לין (שבת קכ"א).

רבינו חננאל

ואסיקא על מיד דניד לא קני שבתיה ומיה דאוקיינוס מינד נידי, לפיכך לא קנה להו שבתיה, והנהרות הנהרות המושבין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם. אמר ר' יהושע זן לוי הלכה כר' יוחנן זן נורי, כי מי שיטן ולא ידע עד שהשכה לו יום אלפיס אמה לכל רוח. ותוב אמר ר' יהושע זן לוי הלכה כדברי המיקל בעירוב. ש"מ דלית הילכתא כר' יוחנן אלא לקולא. אבל היכא דאיכא לחומרא כגון חצצי הפקר דקנה שבתיה וליה למרצאם להוציאם חוץ לאלפיס אמה שלתן לא אלא כרגלי כל אדם. ולא פי' הילכתא כר' יוחנן זן נורי אלא משום דפליגי בהדי רבים. אמר רבה מכדי עירוב דרבנן הוא מה לי יחיד במקום רבים ורבי יחיד במקום רבים, וכל מדרבנן לא שני לן בין יחיד במקום רבים ובין יחיד במקום רבים, והתנן בתחילת נידה ר' אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה ג' עונות, פי' הוהתם שלה, שהיתה וחסה לראות כל ט"ו יום, הפסיקה ועבשו עברו עליה ג' פעמים ט"ו יום ולא ראתה, ואע"פ דאינה זקנה שיש לומר ניסתלקו דמיה חול להיות לה אורח כנשים, ואחר כך ראתה, דייה שעתה, ואין מטמאין אותה מעת לעת. ותניא מעשה עשה רבי כר' אליעזר, סבר

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו זיה רבנן וכן מוכח צדיה פרק צמרא דמו"ק (דף י"ט.) גבי אצל שאלו ורבנן גבי קונר את ממו ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרשב"ג ורבנן (דף כ"ג.) ואת"ל כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל למה ליה לשמואל למיפקס צפרק צמרא דמו"ק (דף כ"ד.) * כרשב"ג דלמר ר"ה ויום הכפורים כרגלים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדאמר לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוי דהוי כהלכה כדברי המיקל צפירוש דמשמע לעיל דאפילו הוי דלוריימא הלכה כדברי המיקל מדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבים ומשמע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות דף מט.) גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דלמר רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות או שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו זיה רבנן וכן מוכח צדיה פרק צמרא דמו"ק (דף י"ט.) גבי אצל שאלו ורבנן גבי קונר את ממו ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרשב"ג ורבנן (דף כ"ג.) ואת"ל כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל למה ליה לשמואל למיפקס צפרק צמרא דמו"ק (דף כ"ד.) * כרשב"ג דלמר ר"ה ויום הכפורים כרגלים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדאמר לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוי דהוי כהלכה כדברי המיקל צפירוש דמשמע לעיל דאפילו הוי דלוריימא הלכה כדברי המיקל מדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבים ומשמע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות דף מט.) גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דלמר רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות או שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות

קאמר דקאמר אצילות הוה דאקילו זיה רבנן וכן מוכח צדיה פרק צמרא דמו"ק (דף י"ט.) גבי אצל שאלו ורבנן גבי קונר את ממו ג' ימים לפני הרגל וגבי צא ממקום קרוב פלוגתא * דרשב"ג ורבנן (דף כ"ג.) ואת"ל כיון דלפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל למה ליה לשמואל למיפקס צפרק צמרא דמו"ק (דף כ"ד.) * כרשב"ג דלמר ר"ה ויום הכפורים כרגלים ויש לומר דקמ"ל אפי' צמיד במקום רבים כדאמר לעיל ונראה אפי' ציוס ראשון של אצילות דהוי דהוי כהלכה כדברי המיקל צפירוש דמשמע לעיל דאפילו הוי דלוריימא הלכה כדברי המיקל מדקאמר מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום רבים ומשמע דאי הוה דלוריימא יחא דלריכי וכן מוכח צפ' יש צבור (בכורות דף מט.) גבי פלוגתא דר"ע ורבנן דלמר רב אשי הכל מודים לענין אצילות דיוס ל' כשלפניו דלמר שמואל הלכה כדברי המיקל צאצל ואפילו ציוס ראשון אינו נוהג אצילות או שכיב שכיבא ציוס טוב ראשון או ציוס טוב שני או צמולו של מועד או צייט ראשון של יום טוב אחרון אינו נוהג אצילות